SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VC[illegible] 238. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 12, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ГРУДНЯ 1987 Ч. 238. РІК XCIV.

ЗАКЛИК

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ

Створення в жовтні 1984 року конгресової комісії для дослідження причин і наслідків Великого голоду в 1932-33 роках в Україні є найбільш знаменною подією українців у вільному світі, а спеціяльно в ЗСА.

Таємно закроєна комуно-московськими імперіялістами конспірація проти України і українського народу, спочатку кровавою збройною аґресією проти народоправної Української Народної Республіки в 1917-20 роках, пізніше масовими арештами і засланнями в 1929-30 роках і нарешті народовбивчим голодом 1932-33 років мало єдину ціль: покінчити раз і назавжди з непокореною Україною, з українським питанням взагалі, перетворити Україну в терен безмежного колоніяльного визиску Москви, а український народ в безвольних вірнопідданих рабів, російської колоніяльної імперії.

Тяжко оцінити розмір і наслідки тих незлічимих втрат, які поніс український народ в ті роки національної трагедії. Замучено на смерть голодовою масакрою понад 7 мільйонів українських господарів з родинами, знищено національний провід, інтелектуальну і духову еліту та провідну верству українського села, знищено те, що віками плекав і зберігав в собі український народ.

Довгі роки, будучи вже у вільному світі, ми були свідками спритно затаєного убивцями Москви цього нечуваного злочину. З невимовним сумом ми питали себе: чому цей злочин, який перевищує всі попередні людські катастрофи є невідомий у світі? Не кажучи вже про Україну, де навіть згадка про цей злочин каралась по законам творців голоду. Чому цей злочин не зареєстрований у літературі світу, підручниках, у людській свідомості? Чому убивці є не лише непокарані і не засуджені, а навпаки, набули леґального статусу, якщо не більше, в цьому вільному цивілізованому світі, зокрема визнання СССР в 1933 році Вашінґтоном, а в 1934 році приняття в члени Ліґи Націй і т.д.

Будучи вже після війни на еміґрації, ми побачили, що світ не лише не знав, але й не вірив нам про цей народовбивчий голод. Могутня пропаґандивна машина большевицької Москви та її комуністичні прихвостні і симпатики за кордоном спритно ховали і далі ховають цю жахливу трагедію, навмисно пришиваючи нам, свідкам і жертвам того злочину, ненависний ярлик — „українських фашистів", „воєнних злочинців". Нелегко було нам переконувати післявоєнний світ, що це очорнювання є не чим іншим, як наклепом большевицької Москви для утаємничення заподіяного нею голодового вбивства в Україні.

І от, потрібно було організувати масові акції українсько-американської громади в ЗСА, підтриманої нашими братами в Канаді, щоб зрушити і підняти сумління американського народу та його державного проводу у Вашінґтоні для того, щоб створити авторитетну урядову комісію для всебічного і удокументованого дослідження голодового геноциду 1932-33 років в Україні. І цього ми досягнули. Зроблено те, що є не лише нашою головною ціллю, але й святим обов'язком. Не тяжко нам зрозуміти яку голосальну вагу і значіння матиме успішне завершення праці цієї комісії, як для популяризації української проблеми у світі, так і для нашої національно-визвольної політики.

ДЦ УНР в екзилі має свого постійного представника в справах дослідження голодового ґеноциду в Україні, він же є і уповноважений в цій справі і від Митрополита УПЦеркви Владики Мстислава, тримав і тримає діловий контакт з цією комісією. Недавні його відвідини комісії у Вашінґтоні виявили багатонадійний, неоцінимої ваги прогрес уже пророблєної праці, а одночасно виявлено також і сумну

(Закінчення на стор. 4)

„Ґласность" не принесла жадних змін для громадян СССР

Москва. — Західні пресові агентства і кореспонденти інформують з Москви, що вони не помітили жадних змін у совєтській структуральній системі управління державою, а також нічого не змінилося на відтинку економіки. Тоді коли генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов і його численні дорадники та пропаґандисти, які сотнями прибули до столиці З'єднаних Стейтів Америки, щоб започаткувати другу фазу детанту між Совєтським Союзом, ЗСА й іншими західніми демократичними державми, совєтські органи безпеки (КҐБ) жорстоко розправляються з усякими проявами правозахисного руху там в СССР, брутально ліквідують всякі демонстрації жидів й інших груп в Москві, Ленінграді й інших великих містах, відновляють тон антисемітизму в боротьбі з так званими „рефюзниками", тобто тими особами, які бажають покинути комуно-московську імперію і виїхати до країн вільного світу.

Як виглядає з останніх повідомлень совєтські офіційні речники наказали КҐБ зробити усі заходи, щоб не допустити до успішного відбуття семінара прав людини, що його головними організаторами, як відомо, є Лев М. Тімофєєв, і Ларіса Богораз, які заявили кореспондентові телевізійної сітки Ей-Бі-Сі в середу ввечорі, 9-го грудня, що, не зважаючи на всякі перешкоди, тимчасовий арешт української групи у Львові, що її, очолював журналіст Вячеслав Чорновіл і недопущення до участи в семінарі багатьох інших осіб, семінар таки відбудеться, хочуть цього чи ні органи КҐБ. „Навіть якщо ми мали б піти у катакомби і нараджуватись в норах, ми від самої ідеї влаштування семінара ніколи не відступимо під тиском прокуратури, міліції і КҐБ" — заявив Л. Тімофєєв.

Взагалі в Москві дуже скептично оцінюють підписану у Вашінґтоні угоду про редукцію і відтягнення ракет середнього і близького засягу з атомовими головками і кажуть, що цей договір в жадному відношенні не змінить головної політичної лінії Політбюра і Центрального Комітету КПСС, бо комунізм не може виректися головної ідеї опанування світу. Крім того у відсутности М. Ґорбачова в Кремлі інтенсивно працюють „консервативні", а радше щовіністичні сили у компартії, щоб не допустити до жадних основних змін і на це є різні познаки, — кажуть західні аналітики і спостерігачі.

„Взагалі, все, що досі сказав про перебудову і 'гласность' М. Ґорбачов у Вашінґтоні є суперечне з дійсністю і ця суперечність, у зв'язку з розгулом КҐБ, обмеженням громадських свобід, забороною всяких демонстрацій, триманням під замком своїх громадян і глумом над ними збільшується", — заявив один видатний совєтський громадянин, який, не бажав бути названим.

Одним слово, все, що говорить американцям облесливий теперішній диктатор і його „архи-пропаґандисти" у Вашінґтоні, не відноситься до дійсности в їхній власній країні, не кажучи нічого про визвольні рухи і виступи проти диктаторського режиму в поневолених Москвою республіках.

ФРАНЦІЯ КАПІТУЛЮЄ ПЕРЕД ХОМЕЙНІ

Париж. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс, Франція почала міняти свою політику у відношенні до Ірану, і на думку деяких політичних аналітиків і спостерігачів, капітулювати перед вимогами диктаторського уряду аятолли Хомейні, дійшовши у своєму потягненні до абсурдів.

Наприклад, на зарядження уряду прем'єр-міністра Жака Шірака і в порозумінні з президентом Франсуа Міттераном, Франція насильно „видворила" 17 членів іміґрантської іранської організації, противників Хомейні, які підготовляли ґрунт в Ірані для усунення режиму Хомейні і замінення його поміркованими політиками. Усіх противників Хомейні, які займали провідні пости, було вислано до Ґабону, колишньої французької колонії в Африці.

Рішення Франції було прийнято у всьому вільному світі з оґірченням і як комплетне капітулянство перед кровожадним режимом Хомейні. Пізніше виявилось, що уряд Франції прийняв таке рішення під сильним тиском соціялістичної партії і самого архисоціяліста Ф. Міттерана, який зобов'язав міністра внутрішніх справ Шарля Паскуа передати йому повний звіт про „видворення" іранців. Довідавшись про насильну репатріяцію іранців до Африки, високий комісар Організації Об'єднаних Націй, головне бюро якого знаходиться в Женеві, звернувся до французького уряду з формальним проханням надіслати йому повне вияснення цієї справи

В середу, 9-го грудня, понад 60 іранців, противників Хомейні, перевели сидячу демонстрацію під представництвом Франції до ООН, а представник демонструючої групи Гассан Набіб був прийнятий представником місії і передав йому вимогу повернути усіх 17-ох еміґрантів з Ґабону назад до Парижу.

В заяві опублікованій головною квартирою організації противників Хомейні говориться, що французька поліція поводилась дуже брутально з виселенцями, що було дуже дивним, бо ж Франція належить до цивілізованих демократичних країн. Крім того у заяві згадується, що усі вислані раніше були заочно засуджені режимом Хомейні на кару смерти і їхнє перебування в Ґабоні є дуже загрожене. У французькому журналі „Парі Мач" говориться, що чомусь усю справу вирішували у міністерстві внутрішніх, а не закордонних справ. У статті під заголовком: „За Картона, Фонтена і Кавфмана" (прізвища трьох французьких закладників, які все ще знаходять ся в Ливані) написано також про умови, на підставі яких Іран готовий впливати на терористів, щоб вони звільнили трьох французів: Франція зобов'язалася збудувати на півночі Ірану модерну електростанцію; Теґран збільшить свій персонал в амбасаді в Парижі; заборона діяльности для сина колишнього шаха Ірану Паглеві; видворення з Франції усіх противників Хомейні; звільнення з тюрми іранського терориста, в оригіналі секретаря амбасади, Аніса Наккаша; відновлення переговорів про побудову в Ірані атомової електростанції; припинення воєнної активности Франції у Перській затоці і зворот іранському банкові усіх вкладів колишнього уряду Паглеві.

У політичних колах запитують: Чи не надто дорогу ціну платить Франція за обіцяне звільнення трьох своїх громадян?

90 ОСІБ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У СЕМІНАРІ ПРАВ ЛЮДИНИ В МОСКВІ

Москва. — Незалежний міжнародний семінар прав людини, з участю 90 осіб, які прибули в більшості із З'єднаних Стейтів Америки, Чехо-Словаччини, Швеції й інших країн, таки розпочався у Москві, не зважаючи на те, що совєтські відповідальні чинники відмовились винаймити для правозахисників балеву залю, і коли перша група в числі 56 осіб прибули на визначене місце, на дверях залі висіла написала рукою картка: „Санітарний день; приміщення замкнене для чистки".

Лев М. Тімофєєв, головний організатор міжнародного семінара, розділив групу на три частини, кожній групі визначив тему для обговорення у першому дні і призначив їм приватні помешкання, де, як вже було раніше заповіджено, відбуватимуться дискусійні панелі з огляду на неможливість відбути принаймні одну пленарну сесію у більшому приміщенні, бо совєтські, зглядно кагебівські речники, по своєму інтерпретують горбачовську „перестройку" і політику „гласності", які є подумані для задурманення голови наївних західніх лібералів і тих, кіл, які настрашившись совєтських ракет, готові вклякати на коліна перед комуно-московськими диктаторами, як це було видно у Вашінґтоні у кількох пропаґандивних спектаклях.

Багатьом правозахисникам з Польщі, Західньої Німеччини, Канади, Бельгії і кількох інших европейських країн Москва не видала візи і вони не могли прибути на семінар. Як відомо, у Львові агенти КҐБ притримали були чотирьох осіб, підкинули їм у багаж наркотики, щоб мати причину для арешту і не дозволити їм, навіть після звільнення продовжувати свою подорож до Москви. Подібні випадки траплялися також в інших, зокрема Балтицьких республікахм про що інформував учасників Тімофєєв і Ларіса Богораз, дружина колишнього політичного в'язня Анатолія Марченка, який помер в Чистопольській тюрмі після голодівки в грудні 1986 року. Його пам'ять присутні вшанували однохвилинною мовчанкою під час формального відкриття семінара.

В Москві так перестрашились міжнародним семінаром, що не допустили до участи в ньому навіть таких лівих оборонців прав людини, як Петру Келлі, керівника скрайньо-лівої партії „зелених" у Західній Німеччині чи Веніка Сільгана з Чехо-Словаччини, які, подібно як група Вячеслава Чорновола, були затримані на летовищі в Празі і Кельні коротко перед відлетом літака до Москви.

„Вони все ще вважають нас кримінальниками, або помилуваними кримінальниками, хоч ми жадного кримінального злочину не поповнили", заявив Тімофєєв учасникам семінара. Міліція і агенти КҐБ стерегли помешкання багатьох правозахисників у Києві, Одесі, Москві, Ризі, Вільнюсі та інших містах СССР Очевидно, вони не допустили також учасників на відкриту манифестацію для відзначення Міжнародного дня прав людини, що відбувалася на площі Пушкіна в Москві. Брали в ній участь тільки особи з перепустками КҐБ, може навіть самі кагебісти, а інших осіб не допускали навіть близько до площі. Тімофєєв однак заявив, що „ми почекаємо на вислід семінара, а потім опублікуємо усі матеріяли, включно із забороною відзначити День прав людини. На його думку у цьому відношенні є гірше, як це було за попередніх керівників на пості генерального секретаря ЦК КПСС.

Помер інж. Т. Грицай

Джерзі Ситі, Н. Дж. У п'ятницю, 11-го грудня 1987 року, тут помер по довшій серцевій недузі св. п. інж. Тарас Грицай, активний в українському громадському житті, колишній голова Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, член Товариства Українських Інженерів Америки, автор багатьох поезій і коротких оповідань, які публікувались у щоденниках „Свобода" і „Америка", член Українськокї Спортової Централі Америки і Канади та багатьох інших українських організацій.

Св. п. інж. Т. Грицай

Інж. Т. Грицай народився 19-го квітня 1919 року в родині о. Миколи Грицая і Олени з дому Заборських. До ЗСА прибув з великою хвилею української еміґрації по Другій світовій війні, а в 1956 році прийняв американське горожанство і після перекваліфікації працював в американських інженерських компаніях і підприємствах.

Про Панахиду і похорон будуть подані у „Свободі" окремі повідомлення в наступному числі газети.

Український спортовець пригадав про Україну і Чорнобиль

Остин, Тексас. — У суботу, 15-го листопада ц.р., відбувся тут маратонський біг, в якому взяло участь 2,200 змагунів.

Кожний змагун вплачував по 40 дол., які були призначені на досліди рака.

Між учасниками бігу був Роман Ґоляш, який вже третій раз бере участь в цьому бігу на трасі 26.2 милі.

Р. Ґоляш мав на грудях напис „Україна", а на плечах сорочинки — „Пам'ятайте про Чорнобиль в Україні". Написи були в англійській мові.

Під час бігу дехто кричав — „Слава Україні", а після закінчення бігу змагуни цікавилися Україною та нуклеарною катастрофою в Чорнобилі.

КУППО інформує про свою діяльність

Ню Йорк (ПС КУППО). — В Парижі появилося перше число інформативного бюлетеня Акорд, органу міжнародної організації „Про Кооперацію", куди належать представники Литви, Польщі, Румунії, Болгарії, Чехії, Білорусії і України. Представники Конференції Українських Партій і Організацій (КУППО) інж. В. Малинович і д-р К. Митрович репрезентують українську делеґацію.

Як відомо, в березні ц.р. відбулася в Парижі окрема українсько-польська конференція, у висліді якої було узгіднено і опубліковано спільну декларацію про взаємну співпрацю. Згаданий вгорі орган „Про Кооперацію" в своєму українському випуску, що має 16 сторінок поміщує багато інформативного і документального матеріялу про допомогову акцію українців в діяспорі українському народові в його боротьбі за його духову і національну самобутність та державну незалежність. В ньому надруковано такі матеріяли: звернення „Про Кооперацію" до приятелів з інформаціями про створення цієї міжнародної організації у Відні 20-го вересня 1986 року, її цілі і завдання, підкреслюючи зокрема потребу тісної співпраці „для підтримки демократичних і національних стремлінь народів в країнах Середущої і Східньої Европи", декларацію-плятформу „Про Кооперационе" декларацію про українсько-польську співпрацю, статтю про пакт Гітлера зі Сталіном, декларацію поневолених народів та звернення ієрархів Українських Церков у всіх країнах поселення в справі фінансової допомоги в здійсненні скликання Міжнародної комісії на розгляд документації про голод в Україні в роках 1932-33. Велику увагу присвячено СКВУ як найширшій базі консолідації всіх громадських сил української діяспори і при тому поміщено ряд важливих матеріялів виданих СКВУ. Наприкінці поміщено летючку-звернення ПУН до вояків і старшин Червоної армії: українців, білорусів, вояків і старшин Прибалтики, Кавказу і центральної Азії, що перебувають в Афганістані, щоб вони не воювали за імперські інтереси Москви, яка в той же сам час поневолює їх власні народи. „Акорд" друкується на всіх мовах народів-членів цієї міжнародної орґанізації і являється відкритою трибуною для виміни інформацій і думок усіх демократичних середовищ, обстоює потребу тісної співпраці між народами Середньої Европи, які змагають за самостійність і державну незалежність, побудованих за принципами свободи і демократії.

У зв'язку з приїздом Міхаїла Горбачова до Вашінґтону Президія КУППО за підписом голови д-ра Зенона Городиського і секретаря д-ра Романа Борковського вислала вичерпно і змістовно складену телеграму до президента Рональда Реґена з проханням порушити в час його розмов з совєтським лідером не тільки питання звільнення політичних в'язнів, чи людські права взагалі, але зокрема справу жорстокого гноблення українського народу, який змагається за свою духову і національну свободу.

З попередніх повідомлень КУППО та комуніка-

(Закінчення на стор. 4)

ЗАСВІЧЕННЯ ЯЛИНКИ

Ню Йорк. — Окружна Управа СУА в Ню Йорку запрошує громадянство і своє членство прибути на засвічення ялинки у п'ятницю, 18-го грудня ц.р., о год. 6-ій вечора у власній домівці. Засвічення ялинки присвячене українським в'язням, їх родинам, і їхнім дітям в Україні. Ведуча програмою Любомира Сохан.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 9-ГО ГРУДНЯ ц.р., над територією Ливану появились ізраїльські військові літаки, переважно джетові бомбовики, викликавши переполох в першу чергу в таборах палестинців і на військових базах. Але тим разом до бомбардування не дійшло. Виглядає, — кажуть військові спостерігачі, — що в головному командуванні не запало ще остаточне рішення, як Ізраїль має відповісти на терористичний замах двох палестинців, які застрелили шістьох ізраїльських вояків і поранили сімох. Відплатні акції напевно наступлять пізніше, згідно з ранішою практикою, а теперішні полети літаків були тільки психологічною тактикою, яка скоріше мала за завдання настрашити палестинців і продемонструвати військову силу.

ЛІТАКИ АФГАНСЬКОГО маріонеткового уряду обстріляли ракетами пакистанське прикордонне містечко Лянді Котел. Як виглядає, ракети були в першу чергу скеровані на військові казарми, де під час обстрілу перебувало кількасот вояків і поліціянтів, які сповняли службу у прикордонній полосі. Місцеві представники не подали до загального відома числа забитих і поранених, а тільки повідомили, що втрати були дуже тяжкі. Очевидно, центральний уряд Пакистану запротестував проти чергового бомблення пакистанської території афганськими літаками совєтського типу і заявив, що гостріше реагуватиме на порушення афгансько-пакистанського кордону.

ДО ВІДНЯ ЗНОВУ З'ЇХАЛИСЬ міністри країн продуцентів нафти, які належать до організації ОПЕК, для своєї кожнорічної грудневої наради. Головною проблемою цьогорічних нарад буде справа непорозумінь між делегаціями Ірану й Іраку. Іран настоює, щоб ціну на оливну ропу підвищити з 18 дол. принаймні до 25-30 дол., бо Іранові мовляв, не вистачає грошей на ведення війни. Ірак знову ж домагається від ОПЕК дозволу на підвищення квоти видобування ропи, бо він хоче продавати денно не 1,54 міл. барилок нафти, а 2,7 міл. також з причини браку фондів на війну з Іраном. ОПЕК не може задовільнити ані однієї, ані другої вимоги, бо на міжнародних ринках є надвишка нафти й існує тенденція спаду цін на цей продукт. Продуценти нафти не можуть дозволити одній країні видобувати більше, бо такого права домагатимуться інші держави. Міністер нафтової продукції Савдійської Арабії Гішам Назер заявив коротко кореспондентам: „Ми є проти вимог Ірану й Іраку". Наради міністрів країн ОПЕК триватимуть три дні.

ВІЙСЬКОВА ПОЛІЦІЯ, з допомогою працівників державної служби безпеки, заарештувала в Манілі, Філіппіни, полковника Ґреґоріо Гонасана, який 28-го вересня ц.р. очолював невдалий військовий переворот у Філіппінах з метою усунути уряд теперішнього президента Коразон Акіно. Згідно з тамошніми урядовими інформаціями, Гонасана заарештували в домі Хуана Гюлєрмо Ернандеса, колишнього секретаря сенатора Хуана Понсе Енріле, який свого часу був міністром оборони в уряді Акіно. В інформації говориться, що під час арешту полк. Г. Гонасан не ставив жадного спротиву, а під час зустрічі з ген. Фіделєм В. Рамосом, шефом генерального штабу армії, Гонасан по-військовому віддав честь генералові і взагалі поводився, як військовик при активній службі.

Аґенти КҐБ розгулюються по Вашінґтоні

Вашінґтон. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" у виданні з 8-го грудня ц.р. помістив довшу інформацію своєї кореспондентки Енн Боллінджер, яка розпочала друкувати свої репортажі в газеті ще перед приїздом до столиці З'єднаних Стейтів Америки генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова і його найближчих дорадників. Беррінджер в дуже кольоритний спосіб описала „наступ на Вашінґтон" агентів КҐБ, понад 200 осіб, як вона пише, „короткострижених молодців з віддутими кабулами пістолів, які спільно з американською секретною службою, працівниками ФБІ і Сі-Ай-Ей мали за завдання забезпечити безпеку для учасників третьої зустрічі на вершинах між М. Ґорбачовим і президентом Роналдом Реґеном.

Екіпаж агнетів КҐБ зайняв коштовний вашінґтонський готель „Медісон" і американський Уряд заплатив за них по 1,900 долярів за одну ніч. Кореспондентка пише, о їх обслуговували в готелі на рівні дипломатів, подавали на вечерю й обід пісмажувані курятка, не згадуючи про інші вишукані речі. „Вони поводяться як діти на різдвяному прийнятті", — заявив один з керівників готелю. Наприклад, вони дуже дивувалися, що, не зважаючи на зимову пору року у ЗСА, всюди так багато свіжих овочів і ярини. Продавець підприємства „Радіо Шек", який має своє приміщення поблизу готелю „Медісон", Браєн Воґер, розказав журналістці, що „росіяни розкуповують усі речі, які працюють на електричних батарейках, зокрема малі радіо магнітофонні апарати та інші речі і платять за них готівкою, в більшости новими стодоляровими банкнотами".

Власник підприємства з журналами, книжками, газетами Тоні Сіріардане підкреслив, що „вони здивовані такою кількістю назв журналів з різних ділянок життя". Найбільше, заявив він, вони зацікавлені журналами з технології і автомобільної індустрії. Службовик (бартендер) у готелевій „барі" заявив, що він не бачив ані одного російського клієнта. Але прятальниці в готелі заявили кореспондентові під „секретом", що вони виносять з кімнат кагебістів гори порожних пляшок від горілки й пива.

Е. Боллінджер й інші кореспонденти дивуються для чого росіянам потрібна була така кількість кагебістів, бо властиво М. Ґорбачов прибув сюди, щоб встановити мир, а не розпочинати війну з Адміністрацією Р. Реґена.

РОЗДРІБНІ ПРОДАВЦІ інформують, що передсвяточна купівля значно зросла в перших 10-ох днях сезону після дуже повільного старту. Велика кількість крамниць пошукує людей до праці, а спеціяльно продавців й не тільки на час святочного сезону.

ПОМИМО ТОГО, ЩО В ЕВРОПІ позичкові відсотки минулого тижня були знижені для того щоб встановити стабільність валют, Адміністрація президента Роналда Реґена дальше держиться своїх попередніх стандартів нової економічної політики і залишає стабільність доляра оцінці фінансового ринку.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Історичний акт чи безвартісний епізод?

Якщо ще хтось мав сумніви, чи дійсно третя з черги зустріч президента Реґена з Міхаїлом Ґорбачовим закінчиться інакше, аніж їхній „косметичний" договір з Женеви у 1985 році та повна невдача на зустрічі в Ісляндії у 1986 році, то ті сумніви розвіялись в хвилині, коли Ґорбачов, зійшовши з літака на летовищі біля Вашінґтону, заявив виразно, що він прибув на зустріч з президентом Реґеном, щоб підписати договір про скасування в Европі ракет на близьку і середню віддаль. Такий договір у рамках парадної церемонії підписано 8-го грудня 1987 року, день після 46-их роковин нападу японського летунства на американську морську фльоту в Перл Гарборі. Тоді — як недавно заявив президент Реґен — почалася Друга світова війна, а тепер починається ера миру.

Чи справді так? У підході до нового американсько-совєтського договору є взаємосуперечні оцінки, від панеґіриків починаючи і на зневажливому запречуванні всякої вартости кінчаючи. Можна заризикувати здогад, що є тільки дві особи, які цілком вдоволені підписаним договором — Реґен і Ґорбачов.

До безперечних правд належить ствердження найбільших військових авторитетів, що підписаний 8-го грудня 1987 року у Вашінґтоні договір, який вперше в історії перегонів щодо зброї редукує частину стратегічної зброї, а не „обмежує" її, ані „заморожує" — фактично відношення збройних сил СССР і ЗСА майже не зміняє. Як читаємо у журналі „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 14-го грудня у статті високого фахівця, здобутий у затяжних переговорах у Відні і Женеві компроміс не є для Америки поганий. Совєти мають знищити чотирикратно стільки своїх ракет, як Америка. Конкретно СССР має знищити 1,575 ракет з атомовими головками, стаціонованих на 680 викиднях, коли ЗСА мають зліквідувати 364 ракетних викиднів по одній ракеті на кожній. Але по обох сторонах залишається ще тисячі ракет з атомовими головками, на суші, в повітрі (в летунстві) і під водою, і по обох сторонах залишається ще велетенський збройний арсенал. Ситуація СССР остільки краща, що суходільні совєтські збройні сили, число танків і літаків-бомбардувальників куди перевищує такі самі роди зброї Заходу (НАТО).

Але це не значить, що підписано у Вашінґтоні договір, який не вартий клаптика паперу, на якому він списаний, ані теж не можна погодитися з тими крайніми республіканськими консервативстами, які голосно твердять, що Реґена піддурили і обманули і що він підписав документ, корисний тільки для Москви. На текст підписаного договору погодилися військові міністри і шефи штабів всіх членських країн НАТО. На текст підписаного Реґеном договору погодилися шефи об'єднаних штабів Пентаґону. Чи всі вони такі наївні, такі неграмотні і такі „пісніки", що пішли на вудку совєтських делеґатів і самого Ґорбачова?!

Можна схилятися у сторону реалістів-скептиків, які запевняють, що договір не започаткує „нової епохи", що він не є підставою „миру на 1000 літ", про який белендів божевільний Гітлер. Але не можна заперечити, що підписаний у Білому Домі договір має велику політичну і ще більшу психологічну вартість. Це правда, що він потрібний персонально і Реґенові, і Ґорбачову з уваги на відносини в СССР і в ЗСА. Але нема ніякого сумніву, що величезна більшість людей в Америці та в Західній Европі схвалює рішення Ґорбачова і Реґена підписати такий договір. Люди не визнаються у подробицях існуючих арсеналів зброї. Але люди відчувають і правильно розуміють, що підписаний 8-го грудня цього року договір таки є документом, який доказує, що ані СССР, ані ЗСА війни не хочуть. Ніхто із здоровим глуздом не хоче війни в атомовій добі. Не хочуть її й українці — в Україні сущі та розсіяні в діяспорі. І альтернативою війни є переговори та компромісові договори, які таку війну заперечують. Ґорбачову потрібний цей договір, як доказ для Політбюра, що він — успішний міжнародний дипломат і що можна буде дещо заощадити у видатках на зброю. Реґенові потрібний цей договір після того, як демократичний Конґрес повів проти нього погану акцію у зв'язку з т.зв. Іран-контра скандалом, після того, як Конґрес відкинув його кандидата до Верховного Суду і як нюйоркська біржа зруйнувала десятки тисяч людей, що пішло теж на рахунок Реґена. Треба було доказати народові, що Президент сім років проповідував редукцію, а не обмеження чи замороження збройного арсеналу. І тому цей договір це персональний тріюмф Реґена, що його напевно оцінить історія.

Юрій Р. Рибак

ВІЛЬНА ТОРГІВЛЯ МІЖ КАНАДОЮ І ЗСА

У канадсько-американських відносинах подією історичної ваги вважають двосторонній договір, до якого дійшло після довгих переговорів 5-го жовтня ц.р. Цей договір є тепер у стадії дебатів, де виступають прихильники і противники, де одні і другі є оптимістами, або песимістами. Річ у тому, що коли обі сторони його приймуть, то він стане правосильним документом у 1989 році. Час короткий. А тут стільки питань... Цей договір заторкнув деякі дразливі моменти, що знайшлись на границі економічної реальности та політичної розсудливости канадської дійсности. Тут ідеться про явний перехід з нинішньої сфери державних субсидій та протекціонізму до завтрішнього вільного товарообміну.

Можна б дебатувати годинами над тим, що важливіше — охороняти місцеву індустрію, економіку і варстати праці, чи виставити себе на чужу конкуренцію, яка таншими і якостево добрими товарами дає змогу споживачам заощаджувати при закупі. У рамках демократичного устрою часто зарисовується теж політичний момент, де, скажімо, представник мешканців є у політичному проводі і його основним завданням є запевнити добробут своїм виборцям, за що теж бореться профспілка — поважний голос у виборах.

І настав час, коли чути багато думок, а ще більше різних арґументів, які у своїх розбіжностях скрито або відверто захищають таки власні інтереси. Здається, що розгарячену реторику прийдеться прохолодити середникам загальної інформації в оформленні правильної публічної опінії, яка, безперечно, є козиром при голосуванні законодавчої влади. Факт бо є фактом, що торговельна виміна між обома державами виносить річно біля 150 більйонів долярів. Це означає, що вони є найбільшими торговельними партнерами у світі; тому і можна очікувати, що зміна митної політики матиме теж вплив на економіку кожної країни зокрема. Але як?

Коли ж взяти економічну сторону дискусії, то на основі більшости учасників виходить, що новий договір вільної торгівлі є корисним для обох партнерів. У ЗСА постане 750,000 нових місць праці, а експорт до Канади збільшиться на якого півбільйона долярів, в той час як біля 350,000 канадців знайдуть нове зайняття, а канадський валовий національний продукт зросте на три відсотки.

„Так воно цілком не є", — заявляють у Канаді ліберали, нові демократи, профспілки і ще дехто. На їхню думку, Канаді може грозити економічна катастрофа, бо її індустрія прямо зігнеться під тиском жорстокої, непереможної сили американського імпорту. У висліді тисячі робітників можуть втратити працю, коли б американські відділи фабрик закрили двері і вернулися через південну границю додому.

Властиво справа повного висліду знесення мита ще не відома, бо ніхто точно не знає, який економічний і культурний впливи матиме підписаний договір на Канаду і ЗСА. Тому і подавати авторитетні цифри новозатруднених і безробітних — те саме, що розв'язувати рівняння з багатьма невідомими. Все ж таки виглядає, що вільна торгівля є поважним риском для Канади і це не з економічної точки зору, тут таки як домінант виринає політичний сектор, бо перемога вільної торгівлі може у майбутньому вирішувати хто має політичну силу і де є її центр.

Вже від часів Конфедерації у 1867 році основним завданням канадського федерального уряду було розділювання народного багатства по всіх провінціях. Тому і державна інтервенція в економічних справах поодиноких провінцій диктує конечність впливу політичної партії при владі. Очевидно, що коли вільна торгівля виявила б значну економічну користь для Канади, то теж центральна позиція державного уряду значно б змінилася.

Між іншим вважають, що не зовсім зрозуміла є опозиція до договору провінції Онтаріо, яка може тільки заскати на цьому. Онтаріо — це канадський центр індустрії та фінансів. Багато провінцій користає з онтарських услуг. Ось коли Альберта потребує сталевих рур для своїх нафтових піль вони приходять з Онтаріо; коли Саскачеван шукає за ринком збуту для свого збіжжя чи урану, знаходить в Онтаріо, а коли Новій Скотії потрібно фінансувати індустрію — онтарські банки це полагоджують.

Без сумніву, що американські конгресмени, розглядаючи договір, теж матимуть на увазі власні політичні інтереси, однак, надіємось, що тут таки переважить загальне економічне державне добро. Виглядає, що Канада в американських очах ще не є на овиді так як інші індустріяльні країни. Канада, як добрий сусід, не є частиною проблем ЗСА. Бо як приятель не створює економічну, політичну чи військову загрози. Тому і багато американців ще не свідомі повністю, яке економічне і культурне значення має Канада для них.

Пересічний американець „відкрив" Японію щойно тоді, коли вона стала економічною загрозою.

Пересічний американець відкриє Канаду, коли вона стане дійсним економічним партнером вільної торгівлі. І про неї згадуватиме частіше, а не тільки зимовою порою, коли відчуває наплив холодного повітря з півночі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про самодисципліну

Минулого тижня довелося нам знову відвідати місце „товариських зустрічів" нашого покоління — знане всім похоронне заведення П. Яреми на 7-ій вулиці, щоб попрощати широковідомого громадянина Ню Йорку, що ще дуже недавно з повагою походжав Другою авеню і щирим усміхом вітав своїх знайомих. А мав він їх дуже багато, тож не диво, що вони у день його прощання виповнили вщерть оце мале приміщення.

Як звичайно у таких випадках все ішло за приписаним порядком. Довга черга осіб складала родині своє співчуття і відмовляла молитву біля Покійного, священик відправив Панахиду, всі збірно заспівали „Вічная пам'ять", а поважні представники організацій вишикувалися по черзі до довших або коротших прощальних слів.

Так, усе ішло за приписаним порядком, навіть до звичайного в таких випадках браку самодисципліни, у публіки, яка, частинно стоячи у передсінку та коридорі, дуже скоро забула про причину відвідин цього місця і завела розмови про свої справи, часто переплітаючи їх гучним сміхом.

Знаючи добре джентелменство небіжчика, ми зовсім не сподівалися, щоби він зареаґував на цей брак пошанівку до нього.

Нам невідомо, однак як почувалася родина покійного, слухаючи такого гамору і сміху, але нам насувалося питання, чи не слід нам мати трохи більше поваги і самодисципліни, бо така поведінка у похоронному заведенні є у нас на порядку денному.

Ніхто не вимагає, щоб особи, які не були надзвичайно близько споріднені, або товарисько пов'язані з померлим, показували публічно свій жаль, але рівночасно мусить бути певна уважливість в обличчі смерти і жалю родини.

Однак мусимо ствердити, що у наших громадян відсутнє почуття дисципліни не лише в таких сумних випадках, хоча вони найбільше вражають. Пригадайте собі, дорогі читачі, скільки разів вам довелося бачити на публічних імпрезах або на церковних відправах людей, що завжди хочуть бути першими, що шукають різних „крутих стежок", щоби вибороти собі місце, яке їм зовсім не належиться. Ось, наприклад, завважте як це, часом, відбувається у церкві. Одні ідуть здисципліновано приписаною дорогою до Св. Причастія, але побачите також декілька осіб, що доконче хочуть „пропхатися" із боків та бути поза чергою.

Подібне діється на концертах чи інших публічних імпрезах. З повним переконанням, що, мовляв, українські імпрези ніколи точно не розпочинаються, завжди находиться певна кількість осіб, що „з правила" запізняються і тоді входять на залю та шукають напотемки за своїми місцями. При цьому — скільки тоді шушукання та іритації.

Усе це дрібнички щоденного життя, які при добрій волі можна змінити. А може в більшості з нас все ще дрімає широка степова вдача, яка не любить ніяких рамок і ніякого закону, і не може стерпіти того порядку, що його підказує співжиття з людьми?

О-КА

Наталя Боднарук

S.O.S.

Я мала нагоду побувати в різних місцевостях на конференціях, семінарах та говорити з різними особами на багато тем. Всюди ідуть великі приготування до величавого відзначення 1000-річчя Хрищення України. Видаються великі праці, що є дуже на часі, але дуже мало говориться про теперішній стан української мови в діяспорі.

До мене звернулися, щоб я написала статтю про ситуацію української мови в Північній Америці.

Перше прошу кожного читача, який прочитає цю статтю, подумати і самому оцінити, який відсоток дітей українських батьків, які народилися на місцях поселення, володіє добре українською мовою? Скільки батьків вдома розмовляє з дітьми українською мовою? А яка ситуація з їхніми внуками? Який відсоток молодих українців говорить і читає по-українськи: книжки, газети та журнали? А скільки вміє писати по-українськи?

Говорила я з учителями шкіл українознавства та питала, яка ситуація та які у них проблеми. Статистика показує, що відсотково дуже мало посилає своїх дітей до шкіл українознавства. Велика більшість батьків, яка посилає дітей до цих шкіл вважає, що вчителі повинні навчити дитину української мови, ще й писати, читати літературу, історію і т.д. у школі за кілька годин на тиждень. Багато з цих дітей дома взагалі не говорить по-українськи з батьками, не читає, не пише. Частина дітей приходить до школи не приготована, а задачі їм часто пишуть батьки. Але є великі вимоги, щоб давати їхнім дітям дуже добрі оцінки, бо інакше не пішлють дітей до школи і так у дитини виробляється легковаження до своєї мови.

Дуже добру статтю написала в „Жіночому світі" редакторка пані Зорич. Вона звертається зі закликом до українських матерів, щоби вони вдома дотримувалися українських звичаїв і традицій, а найголовніше, щоби вдома говорили українською мовою, вклали в серця їх дітей любов до свого рідного народу та мови, щоб їх діти розмовляли між собою чи в церкві, чи в школі українською мовою, щоб зі своїми приятелями говорили по-українськи.

Який стан буде української мови за 10-15 років?

Уже тепер дуже мало є таких, що читає і говорить між собою по-українськи, а що буд за 10-15 літ? Який буде чисельний стан українських Церков, організацій? Уже тепер дуже мало молодь цікавиться українськими поетами, письменниками.

А який же стан в українському науковому світі? На одній конференції було сказано, що за 10 - 15 літ, коли відійдуть ці науковці, які приїхали з рідних земель, буде катастрофічний стан у всіх ділянках укрїнської науки.

Минулого року в „Українському Тижневику" була стаття про статистичні дані української мови в діяспорі. Дійсний стан є далеко гірший, як було подано в цій статті.

Я думаю, що нам не треба нарікати чи обвинувачувати когось чи себе, бо це не дасть позитивних наслідків. Нам потрібно з ювілеєм Хрищення України почати акцію відродження української мови, звичаїв, традицій на місцях поселення, бо якщо піде так далі як тепер, то по нас не залишиться і сліду.

Що ж робити? Я прошу щоб в цій справі висловили свої думки ті, яким дорога наша українська мова і наша майбутність, майбутність українських Церков і організацій і взагалі існування українців в діяспорі, як етнічної групи.

1) Я пропоную заснувати центр сприяння української мови, який би мав завдання творити осередки, де живуть українці. Які заохочували б батьків, а головне матерів, щоби вдома говорили по-українськи, дотримувалися своїх звичаїв, як рівно ж, щоб старалися впливати на молодь, аби вона почала вчитися української мови і щоби нею говорила. Та й щоб ці осередки і матері працювали над зацікавленням молоді своєю історією, літературою і т.д.

2) Друга дуже важлива ділянка — це студії українознавства в університетах. Треба підготувати нових науковців, які працювали б у різних ділянках українознавства: історії, літератури, театру, мистецтва і т.д.

Як ми знаємо, студії тепер коштують дуже багато. Більшість українців, які мають фінансові засоби, посилає своїх дітей, щоби вони вивчали професії, що є високоплатні. Але серед української молоді є також такі, які хочуть посвятити себе українській науці. Але вони не мають фінансових можливостей. Коли б були відповідні фонди — ці одиниці могли б студіювати.

Пропоную організувати фундацію чи фундації, які би допомагали розвинути студії українознавства по місцевих університетах.

Ми, слава Богу, маємо багато заможних українців. І я думаю, що у них є українське серце — і вони і загал підтримали б щедро ці фундації.

Звертаюся теж до колеґ професорів, щоб вони зайняли становище в цій справі та включилися спільно в цю акцію. А головне, щоб популяризували ці мої думки.

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

КВИТКИ Є І ЇХ СЛІД ЗАМОВЛЯТИ

Як відомо, величавий концерт української релігійної музики запляновяний в Ейвері Фішер Голл Лінкольн Центру в Ню Йорку на неділю, 14-го лютого 1988 року з участю високої кляси артистів. Акція передпродажу квитків на цей концерт щойно недавно почалася і квитки на концерт є до набуття і не є всі вже випродані, як це хтось уже ширить фальшиві поголоски, мовляв, „пощо замовляти квитки на цей концерт, коли й так уже всі випродані".

А це не відповідає правді і діє на шкоду українській справі. Хібаж бо треба б тільки радіти з того, що широко відомі серед американського музичного світу світової слави українські і неукраїнські солісти Метрополітальної опери в Ню Йорку, її оркестра та широко відомий і цінений серед американського музичного світу хор з Атланти, Джорджія, будуть виконувати і репрезентувати не лиш українській громаді, але й широкому американському музичному світові шедеври української релігійної музики Бортнянського, Веделя, Лисенка і Кузана цим концертом у Ню Йорку та в Атланті, звеличуючи відзначення Тисячоліття Християнства в Україні. А таке відзначення Тисячоліття Християнства в Україні являється одним із дуже вартісних причинків у ширенні не тільки у своєму власному ґетто, а й серед українського загалу доброго українського імени та історичної правди про Тисячоліття Християнства в Україні, а не в Росії.

Тому й будь-які спроби знецінювати значення і вагу відзначування Тисячоліття Християнства в Україні цим концертом, як і іншими імпрезами чи діями, йдуть на шкоду українській справі. А цього нам ніяк не потрібно.

О. Луцький

Філядельфія, Па.

Володимир Барагура

СПОГАД ПРО ПОЕТА — МИСЛИТЕЛЯ В ПОШУКАХ ЗА ІСТИНОЮ ТА ГЛУЗДОМ ЖИТТЯ

III.

Врешті кінцевий акорд — шедевр поетичної творчости Лесича:

Не знаю, де Ти, Боже мій і що нас ділить,
Яка між нами виросла стіна...
Лиш чую, як зближаєшся.
Стою німий, несмілий.
Та зустріч ця не є мені страшна.
Всіх сумнівів отруту я зборов. Зневіри
жовчний намул перемив. І знов
я відчуваю ласк Твоїх припливи щирі,
і добрість всю Твою й любов.
Я чую як пливеш теплом благословенним
моїх напружених гарячих жил —
як віддихом плавким вливаєшся у мене,
у тіло те, що я ним так грішив,
у сни мої, в мою невтишність, в шепіт
моїх невисказаних досі слів...
— Я знову Твій!

Молюся знов до Тебе —
Твій блудний син на пустирях землі.

Невже релігійно індиферентна людина могла б висловлювати таке глибоке визнання в Бога й безсмертність?

* * *

Одним із важливих джерел Лесичевого надхнення і поетичної творчости була його дружина Леся, від імени якої пішло поетове псевдо Лесич. Не диво, що автор з найглибшою любов'ю, пошаною і вдячністю згадує свою подругу життя в низці поезій та присвятив їй одну збірку „Крейдяне коло". Як зразок ставлення Лесича до своєї надхненниці зацитую уривок із поезії „Дружині":

У моєму саду пряна осінь стоїть,
Шелестить, доспіває шовково.
— Я складу на тривожні долоні твої
всіх трудів моїх таєний овоч!

Скільки тепських медів і охмільних отрут,
Що хвилюють в свічадах омани,
попливуть у далінь — вітром м'ят, летом рут,
і, мов тінь сиза, плеснуть за нами.

Скільки слів дивини і пшеничних шамшінь,
переливів із солоду винниць,
заплив ли і влились в незбагненну довжінь,
що нам дано верстати невпинно.

У моєму саду — ваготіють плоди,
хоч цвіт трав — зажовтів молочаєм...,
Ти — в намет тіней з віт — вітерцем підійди,
я ж зустріну тебе урожаєм.

Пословиця каже: „Гора з горою не зійдуться, але людина з людиною зійдуться". Склалося так, що пані Леся була моєю „знайомою-незнайомою" ще в 1938/39 роках, коли я вчився в гімназії „Рідної Школи" в Яворові, а вона була ученицею гімназії Сестер Василіянок у тому ж місті. Тут ходило до середніх шкіл багато холмщан, які перекрадалися через „сокальський кордон" до Галичини. Особисто я познайомився з пані Лесею щойно в Ню Йорку, власне через знайомство з Вадимом. З того часу ми були щорічними гістьми родини Лесичів на „День Подяки".

Вадим Лесич був не тільки поетом. За студіями журналіст із закінченою Високою Журналістичною Школою в Варшаві. До війни працював у столичних польських пресових аґентствах і передових поважних газетах і журналах, відаючи відділом українських справ. Але не судилося йому в пізнішому часі піти по лінії журналістичної кар'єри. У воєнних і еміграційних умовах не було місця для незалежної, темпераментної вдачі Лесича, який не міг перенести згори накинених директив і „ліній", які в'язали б індивідуальність і самостійність його думання, поглядів і переконань.

Поруч праці на прожиток і писання поезій Лесич присвячував свої таланти літературній критиці і мистецтвознавству, деякий час мав картинну ґалерію. Зокрема заслуговує на увагу його колекція картин Никифора з Криниці й монографія про цього маляра-самоука „наївіста", якого Лесич ревіндикував для українства.

Був членом-засновником Об'єднання письменників „Слово", належав до світового „Пен-клюбу", здобув літературні нагороди, його поезії перекладали чужими мовами в хрестоматіях сучасної світової поезії.

Мав теж Лесич улюблені дозвільні зайняття („гоббі") — збирання поштових марок, і ковертів та нумізматику, врешті... риболовлю.

Про Лесичеве рибальство збереглася в моїй пам'яті одна анекдота: Він „ходив на рибу" в товаристві двох мистців-малярів. Мав навіть капелюшок з заткнутими різного вигляду й величини гачками та штучними принадами. В товаристві своїх співрибалок в гурті інших рибаків випливав Вадим винайменим судном на повне море й там годинами „мочив вудки" в солоній воді, вигріваючися на сонці. Рибалки попивали „оковиту" з плоскої пляшини й закушували сухим кабаносом.

Як звичайно всі мисливі й рибалки Лесич дещо фантазував, перебільшував та перехвалював свої рибацькі успіхи: — Знаєш — сказав мені раз — моя морозилка не вміщає вже риб. Мушу роздавати їх знайомим.

— Тоді, будь ласка, не забудь про мене. Я дуже люблю рибу.

— Гаразд, на другий раз риба твоя!

Але час проходив, а Лесич мені риби не дає. Я

(Закінчення на стор. 4)

В НЮ ДЖЕРЗІ ВІДЗНАЧЕНО 950-ЛІТТЯ ВІДДАНЯ ПІД ПОКРОВ МАТЕРІ БОЖОЇ НАШОГО НАРОДУ

„Сьогодні ми, зібрані перед Тобою, наша небесна Мати й Царице України, торжественно посвячуємо Тобі наново ввесь наш український народ в Україні й поза межами України. Прийми нас усіх під Твій матірний омофор і провадь нас у друге тисячоріччя нашого святоволодимирського християнства до закріплення Божого царства у свобідній Україні... під прапором Твого Сина Христа Спасителя. Пресвята Богородице, наша небесна Мати й Царице України, вислухай нас і спаси нас, амінь".

Такими знаменними словами посвяти українського народу Пречистій Діві з нагоди врочистого відзначення Тисячоріччя Хрищення України, молитовно у злуці з отцями деканату Ню Джерзі чисельно зібраний Божий люд у церкві св. І. Хрестителя в Нюарку, Ню Джерзі, посвятив себе опіці Пренебесної Цариці, Матері України, з проханням „прийняти нас усіх під Твій материнський омофор і провадити нас у друге тисячоріччя нашого святоволодимирського християнства до закріплення Божого царства у свобідній Україні".

Пам'ятного дня 15-го листопада ц.р. величаво та достойно відзначено 950-ліття віддання українського народу та всієї України під покров Матері Божої.

В год. 4-ій по полудні отці нашого деканату під проводом отця монсеньйора Йосифа Федорика, декана, відслужили Благодарственний Молебень в намірені успіху святкувань Тисячоріччя, що його попередив похід-процесія з хоругвами, знаменами церковних організацій та образом Пречистої Діви Марії, замаєним квітами осінньої вже пори при співах побожних пісень на честь та славу Божої Матері чисельним людом навколо церкви.

Молебень до Матері Божої співали з духовними присутні, а могутній молитовний спів народу підносився до небесних висот та стелився у стіп Пречистої Діви. „Нечувано, щоб Марія не вислухала того, хто до Неї з довір'ям прибігає".

Після прочитання св. Євангелія отці Роман Мірчук, парох Джерзі Сити, та Богдан Лукій, парох Нюарку, Н. Дж., оба чудові проповідники, виголосили Боже слово, що його присутні вислухали з великою увагою.

Думка проповідей обох проповідників, як українською так і англійською мовами, була: „чому і для чого Ярослав Мудрий, могутній князь України, віддав під покров Марії ввесь український народ та Україну"?

Вже від ранніх часів прийняття Україною християнства, Марія стала прибіжищем нашого народу. Незатерті знаки над українським народом, його державою та військом дали можливість князеві проголосити Марію опікункою та заступницею цього народу перед Своїм Сином Ісусом Христом. Безчисленні Божі храми по цілій розлогій Україні, присвячені Марії. Чудотворні місця, до яких з любов'ю і великим пієтизмом спішили побожні люди наших сіл та міст і від Неї, Пречистої, зазнавали чудесного оздоровлення, спокою серця та бальзаму на наболілі душі.

Актом віддання українського народу під опіку і покров Матері Божої закінчено Молебень.

Після відправи Молебня в церкві відбувся величавий концерт, в якому взяла участь наша доростаюча академічна молодь під проводом досвідченої працівниці для Церкви та громади Іванни Кононів.

Поезією Уляни Кравченко „Під Покровом Пречистої Діви Марії" розпочато програму. Цілість програми концерту виконували 4 хори: хор церкви св. Миколая з Пассейку, свв. апостолів Петра і Павла з Джерзі Сити, з допомогою співаків з парафій Менвилл, Ню Бранзвик, Бейон, церкви Успіння Пречистої Діви Марії в Перт Амбой та церкви св. І. Хрестителя в Нюарку.

Об'єднаний хор з парафій Пассейк, Перт Амбой та Нюарк виконав молитву „Богородице Діво" — музичну композицію Андрія Гнатишина, який, подібно як і Мирон Федорів, наш плодовитий композитор, збагачує нашу церковну музику своїми творами, з сольо-сопрано Зеновії Воробець. Молитва у виконанні біля 130 хористів прозвучала велично та молитовно. Диригував Михайло Добош при супроводі фортепіяно Марії Павловської. З черги хор з Пассейку заспівав М. Гайворонського „Думу" та М. Леонтовича „Ой зійшла зоря" з сольом Михайла Мочули. Диригент Зірка Береза.

„Богородице, до Тебе прибігаємо" Д. Бортнянського виконав хор з Джерзі Сити при допомозі співаків з Менвилл, Ню Бранзвик та Бейон. Диригент Марія Фесьо. З черги хор „Боян" з Перт Амбой під диригентурою Романа Левицького проспівав „На честь Богоматері", арр. Р. Левицький, та М. Леонтовича „Достойно є воістину". Хорові акомпаньював на фортепіяно І. Слейтер. В кінці хор церкви св. І. Хрестителя з Нюарку виконав М. Федорова „Радуйся, Царице Милосердя" та „Через поле широкеє" П. Гончарова з солістами: сопрано Зеновія Воробець та тенор Євген Науменко, диригент Михайло Добош, при фортепіяно Марія Павловська.

На закінчення програми концерту об'єднаний хор з Пассейку, Джерзі Сиmi, Перт Амбой та Нюарк виконав молитву М. Лисенка „Боже Великий Єдиний". Диригував Р. Левицький, фортепіяновий супровід І. Слейтер. Імпозантний твір у виконанні такого великого хору прозвучав могутньо і зворушливо.

Програма в цілості та виконання побожних, мелодійних пісень були гідним та достойним вінцем звеличення Пресвятої Діви, цариці нашого краю.

Декорацією церкви зайнялися Сестра Марія, ЧСВВ, директорка школи та Федір Луцишин. Великого формату образ, що зображує Матір Божу, намалювала з допомогою шкільних дітей Марія Голіната, учителька нашої школи, що разом з Григорієм Гивелем провадять артистичне заведення „Ґрафіка". Програмки артистично виконав Григорій Гивель в студії „Ґрафіка".

Святкування 950-ліття віддання під Покров Матері Божої українського народу Ярославом Мудрим стали офіційним початком неповторного, історичного святкування Тисячоліття християнства Руси-України.

Михайло Добош

КОНҐРЕСОВА ДОСЛІДНА служба при Конгресовій бібліотеці опублікувала свій звіт про голосування в 28-ох країнах, беручи до уваги дні в яких відбуваються вибори, тобто чи вибори є в дні вільні від праці чи в дні праці. Виявляється, що коли голосування є у вільний від праці день то 88.28 відсотка населення голосує, а в дні праці відсотки сягають до 77.07. Натомість в ЗСА тільки 53.58 відсотка населення голосує і це являється найнижчою кількістю з 28-ох країн.

У ВАШІНҐТОНІ ДИРЕКТОР Національної галерії Джей. Картер Бравн заявив, що Америка і Совєтський Союз погодились на виміну мистецьких шедеврів з нагоди зустрічі на вершинах. Картина Тіціяна „св. Севастіян" буде позичена Національній галерії у Вашінгтоні, а картина Ель Ґрека „Ляккюн" буде випозичена до Гермітажського музею в Ленінграді. Тіціяна картина буде виставлена у Вашінгтоні від неділі, 6-го грудня ц.р., через початок наступного 1988 року, а „Ляккюн" Ель Ґрека Національна галерія випозичить на час святкувань 225-ліття Гермітажського музею в 1989 році.

Відзначення 75-ліття поетеси О. Колодій

В муніципалітеті міста Куритиби, Бразилія, 2-го жовтня ц.р. вшановано і відзначено титулом і дипломом почесної горожанки міста Куритиби Олену Колодій, поетесу українського походження.

Цим почесним дипломом відзначується тих, які заслужилися працею в культурно-суспільному житті громади Парани. Крім письменників, урядовців, куритибської еліти, Українсько-Бразилійська Центральна Репрезентація заступлена головою д-ром Афонсом Антонюком та членами управи. Депутатку Веру Вічимишин-Ажіберт заступила Вера Климчук. Зворушливим моментом було, коли радник д-р Валдір Деанжеліс підкреслив, що „Олена Колодій — дочка українців, є однією з найкращих письменниць Бразилії в сьогоднішніх часах". Поетеса народилася в місцевості Круз Машадо, провінція Парана, 12 жовтня 1912 року.

Поетеса Олена Колодій

Коли ювілятці вручили квіти в імени Центральної Репрезентації й депутатки Вери, поетеса емоційно сказала: „О! Це наші люди! Як мені приємно, що ви прийшли. Дуже вам дякую за це!". Ця внутрішня радість і прив'язання до свого існують в поетеси вже від дитячих років. Український елемент у творчості Олени Колодій бачимо в першій її збірці з 1941 року, і в збірці з 1980 року, де вона підкреслює свій кровний і духово-атавістичний зв'язок з прабатьківщиною Україною, з її історією, її народом, його бажанням волі, з українською іміґрацією та її великим терпінням в початкових часах у Бразилії. Та прабатьківщина з терплячим людом і без свободи викликає в душі поетеси глибоке почуття болю і терпіння.

Крім поезій, які вийшли кількома збірками, Олена Колодій є перекладачкою творів Т. Шевченка на португальську мову та співавторкою „Антології української літератури" португальською мовою.

Н. Н.

У 40-ий день втрати св. п. В. Калин-Магмет

Проминули дні листопаду, розвіялось з вітром останнє мертве листя по зчорнілій землі. Вона холодна і скована першими приморозками грудня. На Твою могилку, дорога Валю, прилітали вже сніжинки і вкривали її білосріблистим мереживом, але сонце ще проганяло їх. Вони відходили, розжалені, залишаючи дрібні сльозинки.

Надходить Різдво і Вифлеємська зоря зогріє її, а ми, тільки люди, спроможні оживити її китицею білих, нев'ялих листочків, записаних рядками споминів про Тебе і Твоє життя.

На першому листочку сліди радости і сподівань, бо це дні Твого народження в леґендарному золотоверхому Києві, в домі, що його наче приготовила для Тебе українська Мельпомена. Твій батько, Володимир Калин, актор галицької сцени, мати Софія і її сестра Олена вже в днях ранньої молодости присвятили себе театральному мистецтву Наддніпрянщини. Вони бо доні славетної актриси Ганни Борисоглібської.

Але ж листочок Твоїх перших днів сповитий важкою жалобою, бо в них Ти втратила маму, а по трьох роках відійшов з цього світу Твій батько. Своїй доні-сироті вони залишили цінний і тривкий спадок — вродливість і мистецький хист.

Місце батьків зайняла Твоя „бабуля", якої сердешність і віддану опіку Ти з вдячністю згадувала. Ти завжди гордилася нею, бо ось що пише про неї „Український Театр" — орган міністерства культури та Українського Театрального Товариства: „Ганна Іванівна Борисоглібська працювала 14 років в театрі Марка Кропивницького, а опісля в трупі П. Саксаганського й І. Карпенка-Карого. Вона вславилася не тільки в Києві і Харкові і в інших містах Великої України, але і на Західній Україні. Створила цілу ґалерію незабутніх образів не лише в клясичному українському репертуарі, але й у творах сучасних драматургів. Другої такої артистки на українській сцені зараз нема та не передбачається і в майбутньому".

Вже малесенькою Ти, Валю, вростала в мистецьку атмосферу її дому, захоплювалася всім тим, що відтворювало містерію її сценічного, творчого життя. За її старанням Ти й почала радувати публіку театру своєю дрібною появою на сцені, пробувала відтворювати маленькі дитячі ролі, коли цього було потрібно.

Листочок із записками Твого шкільного віку говорить про Твоє зростання в Галичині, в домі Твого дідуся, д-ра І. Калина, який був адвокатом у Тернополі.

У мене, дорогенька Валю, спільні з Тобою спомини з нашої української гімназії у Тернополі та з життя Тернопільської філії Українського Музичного Інституту ім. М. Лисенка.

Наче тільки вчора, я бачу Тебе розсміяну в гранатовій гімназійній шапочці зі золотистою відзнакою „РШ" („Рідна Школа") та з голубим щитиком на рукаві шкільного „мундурка". На щитику гаптоване срібною ниткою число нашої гімназії „681", якщо я його правильно відчитала крізь мряку 50-ти років.

Я трохи зі заздрістю гляділа на Твоє гарненьке личко між сопранами нашого гімназійного хору, а на короткий момент Ти запам'яталася мені, одягнута в народній стрій, з червоною стрічкою у волоссі, коли деклямувала в часі якоїсь нашої шкільної імпрези.

Чиясь рука вже тут, в Америці, розіслала нам збірну знімку, на якій ми, учні в числі 44, гордо репрезентуємо Тернопільський Музичний Інститут. Більшість з нас „надійні піяністи", які мріяли без великого труду стати славними. Біля Тебе стоять Твої найближчі товаришки: Леся Боднар, Нізя Симбай, Люба Брикович, Оля Івахів, а дальше Люба Хома, Сяся і Ася Олійник. На долівці між наймолодшими сидить Нана (Тамара) Сатурська, Твоя „сестричка". Всі вони, розсіяні по світі, сьогодні з'єднаються і будуть близько Тебе...

Знімка роблена з прегарній залі „Української Бесіди", в якій, крім наших пописів, відбувалися деякі громадські імпрези, але найчастіше балі, а тому її навоскована долівка вилискувала, мов скло. Заля ця ще й була „почекальнею" наших музичних іспитів, що відбувалися в сусідній ізольованій кімнаті. Тоді то лискуча долівка почекальні зразу мінялася на знамениту ковзанку, по якій ми возилися на обцасах і кріслах, випробовуючи всі можливі музичні темпи і динаміку вереску. Навіть сам інспектор Сясьо Людкевич, який приїхав зі Львова з невідлучною великою чорною кокардою на шиї, не міг спинити нашої галасливої забави, бо його розпачливе „Пьосю о сьпокій!" викликало ще цілі гами нашого реготу, а йому, мабуть, опісля хотілося плакати, коли слухав нашої розгубленої гри.

Чи сподівалися ми тоді, що цей „смішний пан" доживе 100 років, і що саме Ти, Валю, аж в Америці будеш рецитувати в концерті у його пам'ять прегарний вірш І. Гнатюка, що починається словами: „Сто літ, — сто свіч горить на свічнику, лиш геній міг ті свічі запалити...".

Згодом Твоя сирітська доля віддала Тебе під опіку тети Олени Голіцинської-Брилинської і вуйка Євгена Брилинського, інженера-аґронома, колишнього сотника Української Галицької Армії. До кінця їхнього життя вже тут, в Америці, вони віддавали Тобі всю свою сердешність і батьківську любов.

В нарисах Твоєї автобіографії, яку Ти, Валю, писала, мабуть, на чиєсь „замовлення" десять років тому, стоїть: „З віком росла у мене любов і мрія про театр, а в гімназії найбільшим моїм бажанням було стати справжньою артисткою. І так перші кроки я почала в театрі М. Садовського, де була лише три місяці, бо скоро переїхала до Львова, де жила аж до виїзду на еміґрацію. В українському львівському театрі, крім участи в театральному і оперному хорі та в народніх танках, я нераз дублювала невеликі ролі. Незабутніми моїми учителями театрального мистецтва були режисери: В. Блавацький, Й. Стадник, О. Добровольська, Й. Гірняк і Ю. Кононів".

В Америці почався вершинний етап Твого сценічного життя. Першою Твоєю ролею була Муму Гризетка в комедії „Загублений скарб" І. Алексевича. Про дальший Твій ріст говорить книжка „Театр студія Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської". Книжку цю видала Українська Академія Наук в 1975 році. В ній записані й ілюстровані знімками такі Твої ролі: роля Дорини у п'єсі „Тартюф" Мольєра, Ліди в „Тайні д-ра Горошка" І. Керницького, роля Люби у „Хмелі" Діми і Твоя співучасть в „голосі поета" в постановці поеми „Мойсей" І. Франка. Призбирані в книжці рецензії маркантно підкреслюють Твою ролю Дорини у п'єсі Мольєра „Тартюф". У доказ цього слова ред. І. Кедрина: „На перше місце вибилась молода В. Калин у ролі Дорини... Велика свобода рухів, сценічний темперамент, поруч із гарною молодечою поставою здобули цій молоденькій артистці серце публіки". Б. Бойчук, який впорядкував цю книжку, додає: „Спонтанний і захоплюючий дебют В. Калин у ролі Дорини підхопила уся тодішня критика і тяжко до цього щось додати".

До Твоїх успіхів в українській драмі поза рамками Студії належить Твоя роля

Св. п. В. Калин-Магмет

Мотрі в „Мазепі" М. Лужницького, постановка Б. Паздрія.

Дух часу в Америці, а з ним нові напрямні українського життя подиктували створити „Ансамбль акторів легкого жанру", якого репертуар склали скечі, монологи, музичні монтажі, народні, стрілецькі та сучасні пісні. Його ініціятором і керівником став колишній режисер і директор галицького театру, сотник Юрій Кононів, а музику оформлював колишній диригент болгарської опери в Софії д-р Борис Базаля. Виконавцями переважно розвагового репертуару крім Тебе, Валю, і Іванни Кононів були І. Керницький, М. Понеділок, А. Радванський, С. Магмет, П. Рудакевич і В. Шашаровський. Твоє сопрано і Іванки альт поєдналися у вокальний дует, який виказував постійну живучість і протривав довгі роки, аж майже до останніх Твоїх днів. Дует цей вже із самого початку був доказом вашої вродженої музикальности та щирої співпраці, що у висліді давали здисциплінована співзвучність. Знаменитий фортепіяновий супровід д-ра Б. Базалі був завжди цінним додатком до ваших успіхів. Довгі роки ваша пісня і мистецьке слово в багатьох містах ЗСА, а то і в Канаді оживляли зміст різного роду наших імпрез, відтворювали глибину нашої літератури і поезії, змальовували велетнів українського духа, воїнів, героїв, мучеників за віру, правду і волю, або переносили слухача на рідні землі, у безжурні дні молодости, у зоряні простори мрій. Звучність і переконливість часто довгих поем виказували Твою, Валю, подиву гідну пам'ять, Ти в них вливала всю свою душу і не раз приневолювала слухача стримувати настирливі сльози.

Ніколи Ти ані Іванка не чекали будь-якої винагороди чи доказу вдячности за вклад нелегкої праці в готуванні репертуару пізніми вечорами, після цілоденної, бюрової.

Сьогоднішній світ був для Тебе чужим, несприятливим, а то й ворожим, бо пересичений жадобою гроша, обманом, нещирістю, брутальністю, а то й садизмом. У щоденних новинках Ти щиро раділа проблисками гуманности, доброзичливости і ділами милосердя не тільки для людей, але і для тих, також Божих сотворінь, які прогнані з людських хат, в холоді і гололі розпачливо шукають притулку і співчуття. Перейнята їх недолею, Ти помагала їм як могла, давала підтримку їх доброчинцям. Твої пташата-босоніжки напевно ще сьогодні ждуть Тебе і нетерпеливо стукають у Твоє вікно...

Туга за кращим світом і за рідними, які відійшли, змагалась у Тобі щораз більше і Ти наче вже ждала зустрічі з ними. На Твоє бажання Ти похоронена біля Твоєї тети і вуйка в Істон, Пенсильвенія, де вони колись жили і працювали.

Але Ти не відійшла від нас. Наша китичка для Твоєї могилки сплiталася нашою тугою, але вона неповна. Її ще збагатять листочки тих, для яких Ти була і завжди будеш близькою, дорогою і незабутньою.

Тернополянка

Св. п. проф. С. Орищин

В четвер, 8-го жовтня ц.р., заосмотрений Святими Тайнами, упокоївся в Бозі в Денвері, Кольо., на 89-му році життя бл. п. проф. Степан Орищин. Покійний народився 1-го січня 1898 року в селі Пониковиці Малі, Західня Україна. Початкову і середню школи закінчив у Бродах. Під час Першої світової війни був на італійському й російському фронтах, а відтак як поручник Українських Січових Стрільців зорганізував у 1918 р. Листопадовий зрив у Бродах. Після війни студіював у Львівському університеті, де запізнався зі своєю майбутньою дружиною Оленою (упокоїлася 1984 року), з котрою оженився в 1926 році. Після закінчення студій, в 1930 році відкрив у Бродах мануфактурну крамницю, інтенсивно працюючи над розбудовою українського промислу — поширюючи клич „Свій до свого по своє". Від 1939 по 1949 роки С. Орищин учителював, спершу в торговельній школі в Бродах, а відтак, від 1945 року в Німеччині.

До Америки родина Орищиних з чотирма дітьми приїхала в 1949 році і поселилася спершу в Дітройті, а від 1953 року в Денвері, Кольо. Тут на новому місці родина Орищиних активно включилася в церковне й громадське життя. Покійна вже Олена разом з дочкою Марією Рябець учителювали в парафіяльній школі, а покійний Степан став членом комітету закупу церкви, а також секретарем церковного комітету і членом церковного хору. Покійний був організатором і головою українських ветеранів ОбВУА, а також членом управ організацій УККА, ООЧСУ і Українського Народного Союзу. Бл. п. проф. Степан був людиною скромною, простолінійною, принциповою і твердих моральних засад як в особистому, так і в громадському й церковному житті. На кожному місці покійний сповняв свої обов'язки чесно й сумлінно. Любов до своєї церкви, народу й всього що рідне виказував не на словах, але ділами.

Св. п. д-р С. Орищин

Похоронні Богослужби відслужили: о. парох Степан Хміляр, ЧСВВ, і о. П. Баб'як, 11-го жовтня Парастас у похоронному заведенні Нунан-Бетмен з прощальним словом о. П. Баб'яка, а в понеділок співана Служба Божа і Панахида в українській католицькій церкві Преображення ГНІХ з духовною наукою о. пароха С. Хміляра, ЧСВВ. Після похорону відбулася тризна в домі найстаршого сина Зенона. Замість квітів на могилу покійного Степана родина просила складати свої пожертви на Служби Божі й Будівельний Фонд парафії.

Покійний бл. п. Степан залишив у глибокому смутку родину: дочку Марію, синів Зенона, Бориса і Любомира, невісток Валю, Любу й Джуді, внуків Оленку з мужем Стівеном, Юрка, Петра, Марту, Оксану, Богдана, Таню, Лару, Нусю, Данила, Катрусю і Ярка та правнучок Стефанію і Талю.

Знайомий

ЧИСЛО КОРПОРАЦІЙ в Амриці, які здають собі справу з того, що велике число робітників мусять опікуватися своїми старшими батьками чи іншими членами родини, помітно зростає. У зв'язку з тим вони стараються організувати різні допоміжні програми, які стали б їхнім робітникам в пригоді якраз в таких випадках. Вже біля 12 корпорацій започаткували такі допоміжні акції, між ними Ай-Бі-Ем, Амерікен Експресс, Філіп Морріс та інші.

НІКАРАҐУАНСЬКІ АНТИКОМУНІСТИЧНІ повстанці контрас проголосили, що вони припиняють на 36 годин всякі бої з урядовою армією сандіністів і стрілятимуть тільки у випадку нападу на них. У спільному комунікаті говориться, що контрас хотіли б проголосити перемир'я на два тижні під час свят Різдва Христового але не знають яка буде реакція сандіністів. В комунікаті пригадується нікараґуанцям, що недавно керівник сандіністів і президент Нікараґуа Даніель Ортеґа Сааведра заявляв після невдалих переговорів, що він особисто постарається, щоб кожний партизан отримав кулю в потилицю. Значить наука у школі КҐБ не йде на марно, кажуть західні спостерігачі, нагадуючи при тому про відбуття Ортеґою спеціяльного вишколу в СССР у засекреченій школі КҐБ.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК СОВЄТСЬКИЙ бомбовик порушив повітряний простір Японії, два японські джетові літаки вилетіли йому назустріч і вистрілили в його сторону дві перестерігаючі світляні ракети. Це перший раз за 33 роки, що японські літаки у якийсь спосіб реаґували на порушення їхнього кордону совєтськими військовими літаками. Спочатку японці пробували радіошляхом звернути совєтському пілотові увагу, що він знаходиться над японською територією, але їхні перестороги були зіґноровані. Тоді пілоти вистрілили кольорові ракети, а опісля відкрили вогонь з 20-міліметрової гарматки. Совєтський літак не вступався поки гарматні кулі не почали розриватися у небезпечній віддалі від нього.

Заклик

(Закінчення зі стор. 1)

фінансову кризу комісії, яка явно загрожує зірванню кінцевої, найбільш важливої частини... праці, зокрема публікації свідчень свідків, рапорту висновків дослідження голоду для Конгресу та інше. Потрібно, і то негайно, додаткових субсидій на суму 172,000 дол. від української громади.

Уряд УНР в екзилі та Президії УНРади на своїх нарадах заслухала інформацію проф. Івана Самійленка про сучасну фінансову кризу комісії та винесла такі ухвали:

1. Вислати від Об'єднання Прихильників ДЦ УНР 1,000 дол. для потреб комісії у Вашінгтоні;

2. Звернутись до всіх прихильників ДЦ УНР в екзилі, до всього українського громадянства, фінансових інституцій, професійних та інших організацій із закликом негайно підтримати фінансово комісію у Вашінгтоні, пам'ятаючи, що праця комісії рішенням Конгресу має закінчитись 22-го червня 1988 року і що наявних фінансових ресурсів комісії вистачить лише до 1-го січня 1988 року.

Дорогі Брати і Сестри! Стоїмо перед великим іспитом перед нашим народом, історією та навіть перед американським Урядом і Конгресом. Не упустімо з рук те, що так тяжко здобули у Вашінгтоні. Нехай не буде між нами байдужих. Виконаймо свій національний обов'язок — щедрим даром для цієї преважливої справи.

ДЦ УНРеспубліки в екзилі

МІСЬКІ ВЛАСТІ Ленінграду дозволили чотирьом правозахисникам перевести демонстрацію у день оборони прав людини, що його в різний спосіб відзначають у цілому світі. Про це повідомив німецьку правозахисну групу у Франкфурті один із совєтських дисидентів, прізвища якого в інформації не називається. Демонстрували у Ленінґраді: 37-річний Ростіслав Євдокімов, 28-річний Валєнтін Поґорелий, 38-річний Сєргєй Шашін і 41-річний Юлій Рибаков.

У ВАШІНҐТОНСЬКІЙ МЕТУШНІ зустрічі на вершинах відбуваються різного рода афери пов'язані з приїздом совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова з його дружиною до ЗСА. Згідно зі звідомленнями газети „Ню Йорк Пост", Ґорбачов, дуже розізлив своїх господарів, коли він натякнув, що хотів би відвідати притулок для бездомних в часі свого триденного перебування в ЗСА. Натомість Ґорбачов відмовився від запросин президента Роналда Реґена відвідати його каліфорнійське ранчо, як і відкинув інші запросини оглянути Америку, настоюючи на тому, що ці його відвідини є суто ділові і нема часу на звиджування.

КУППО...

(Закінчення зі стор. 1)

тів відповідальних чинників ДЦ УНР укранська громада в діяспорі довідалася, що у висліді цілого ряду ділових зустрічей на протязі останніх років осягнено і підписано остаточне узгіднення між ДЦ УНР і КУППО в питанні привернення консолідації на базі ДЦ УНР, яке повинно завершитися у 70-ті роковини проголошення української державности та в 40-ві роковини реорганізації ДЦ УНР, яка відбулася в 1948 році. Відбуте згідно домовлення референдум між членами теперішнього складу УНРади переважаючою більшістю голосів підтримало ці консолідаційні заходи та точки підписаного домовлення. Слід споліватися, що Підготовча і Виборна комісії своєчасно і ділово закінчать свою працю, щоби чергова X Сесія УНРади відбулася на початку 1988 року, як це було домовлено і устійнено між чинниками ДЦ УНР і КУППО.

ІНСПЕКТОРИ, ЯКІ перевіряли рештки розбитого літака після випадку у Каліфорнії, в якому загинуло 43 особи знайшли між ними револьвер. Ці інспектори сказали, що у віднайденому звукозаписі занотовано, що хтось увірвався в кабіну пілота перед самим розбиттям літака. Федеральне бюро інвестиґацій веде слідство чи дійсно причиною аварії була людська помста, бо початкова перевірка потверджує на літаку присутність колишнього працівника Дейвида Бирка та його колишнього наставника 48-літнього Рея Томсона, який раніше звільнив Бирка з праці.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ЧИСЛО американських покупців втрачають тисячі долярів на закупах через телефон. В недавніх зізнаннях перед підкомісією Конгресу поодинокі особи представляли окремі особисті випадки такого шахрайства. Згідно зі заявою Директора бюра для охорони покупців, Вілліяма МекЛорда, річна втрата покупців виносить більйон дол. Конгресова комісія має запропонувати якусь конкретну розв'язку для Уряду в цій справі.

S. O. S....

(Закінчення зі стор. 2)

Як рівно ж закликаю до підтримки наших церковних ієрархів та всіх тих, хто дорожить нашим майбутнім.

Я думаю, що не треба дуже песимістично підходити до цієї справи.

Мені було дуже приємно зустрінути кілька молодих одиниць, які хоч слабо говорять українською мовою, але хотіли б студіювати і працювати в цих ділянках. Усе можна зробити коли є добра воля і охота. Я зустрічала молодих одиниць четвертого покоління, які добре говорили по-українськи та цікавилися українською справою.

Мені відомо, що деякі неукраїнці одружилися з українцями і добре опанували українську мову і полюбили все українське. Наприклад: моя мати була французького роду, була професором, вивчала українську мову і вдома говорила тільки по-українськи. Тут у Вашінґтоні є особи, які одружилися з українцями і вони говорять гарно українською мовою.

Я сама викладаю мови: французьку, російську, німецьку і можу викладати українську мову, але, на жаль, тут у метрополітальній окрузі Вашінґтону немає зацікавлення українознавством, хоч тут є вісім університетів та кілька коледжів, які належать до „консорсіюм ". Напевно в цих університетах студіює багато українців.

Так само в великих осередках українського скупчення відсоток студентів, які студіюють українознавство, дуже малий, а скільки є таких українських студентів, які крім української мови студіюють інші модерні мови, або старинні мови як грецьку, латину та інші. Знання мов дуже потрібно для істориків, для дослідів, щоби нам писали нашу історію ми, а не чужинці.

Я просила б колеґів-професорів, які викладають у різних університетах висловити свої думки, які є можливості в їхніх університетах щодо студій української мови?

Я думаю, що було б дуже доцільно, щоб найширший загал заінтересувався цією важливою справою.

Це мої дуже загальні думки і мені приємно було б почути думки інших, а головне, щоб почалася організація осередків, це було б дуже позитивним явищем.

Спогад...

(Закінчення зі стор. 2)

пригадав йому обіцянку, а він починає крутити — то погода несприятлива, то море бурхливе, то туман закриває поле зору, то тяжко знайти охочих винаймити кораблика, а найгірше, чомусь від якогось часу „риба не клює".

Але правда, наче олива, випливає на верх.

Раз я зговорився з одним із його співриболовів і натякнув на щедрий улов. Він засміявся: — Та куди! Ми звичайно вертаємося з порожніми кошиками. Але щоб зацитькати наших жінок, вступаємо на рибну торговицю при вулиці Фултон і купуємо рибу, прикидаючись, що ми її звудили.

Я вже більше не згадував Вадимові, щоб обдарував мене своїм уловом...

∴

Вертаючися до основної ділянки праці Лесича, а саме до поезії, насувається цікаве питання, чому він, бувши поетом, зацікавився образотворчим мистецтвом і став мистецтвознавцем. Відповідь на це питання дає теорія літератури. Два автори капітальної праці на цю тему — Рене Веллек і Остін Воррен твердять, що окремі роди мистецтва — література, музика, образотворче мистецтво, хореографія, хоч самі по собі незалежні, проте між ними є пов'язаність, вони зазублюються одно за одне, впливають на себе взаємно, запозичають від себе ідеї, тематику, ба навіть засоби вислову, наприклад, літературний твір дає надхнення маляреві чи композиторові, поет послуговується звуковими елементами й засобами музики, („співучість поетичної мови", „звуконаслідування", „музика мови"), або „поет малює словами", чи „вирізьблює" наче скульптор долотом. На цю тему мав раз цікаву гутірку п. з. „Музика й поезія" музиколог Карль Гаас на радіомовленні „Ню Йорк Таймсу".

∴

Кажуть, що військовики не вмирають, а відходять. Про мистців можна сказати, що вони не вмирають і не відходять, але живуть вічно у своїх творах. Недармо над вхідними дверима бібліотек, книгозбірень, книгосховищ, архівів видніє часто напис: „Тут покійні живуть і німі говорять". І не тільки живуть — вони посмертно діють, бо їхні ідеї, погляди, мислення, напучування, горіння, дерзання, одержимість мають вплив на формування нових поколінь, які, парафразуючи слова І. Франка, „підуть у мандрівку століть з печаттю духа" великих попередників.

Так розумів цю проблему і Лесич, який у вступному слові до монографії про Никифора пише: „Справжнє мистецтво і справжня поезія — безсмертні".

Мені невимовно жаль і боляче прикро, що мій приятель по душі Вадим Лесич так передчасно згас на небосклоні нашого культурно-мистецького сузір'я. Але відрадною є свідомість, що Лесич знайшов ціль у житті, збагнув його сенс і виконав покладену на нього Богом життьову місію та знайшов вічний спокій в Абсолюті, до якого змагав ціле життя.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.